

կարենան վայելել ի նմա տասը տարուան ուսմանց պտուղը, ու պիտի ճանցնան ու յարգեն ըստ արժանայն իւր հայրենասիրութիւնը՝ որով ընտրեց ու առաւ դոնարին՝ բայց եւ օգտակար վիճակ մը հայրենակցաց ծառայելու, ու հայրենեաց պիտանի անդամ մը ըլլալու :

ses dix années d'études, ils reconnaîtront et estimeront le patriotisme qui l'a porté à embrasser une profession difficile il est vrai, mais qui lui permet de rendre des services à ses compatriotes et d'être un membre utile à notre commune patrie.

S. ՄՍԵՐ ՄՍԵՐԵԱՆՅ. — Արժանապատիւ եւ գիտնական պարոն Մսերն Մսերեանց Զմիռնացի, որ Մոսկուայի Լազարեանց ճեմարանին մէջ հայկարանութեան եւ կրօնական ուսմանց դասատու է, փետրուարի Տին Ռուսաց օգոստոսափառ Կայսրէն վարձատրուելու է ասպետական նշանաւ սրբոյն Սրանիսայայ կարգին երկրորդ աստիճանի ի փոխարեն Վարձապետական իւր ժրջան ծառայութեանցը :

(ԱՐՇԱՅԱՅ.)

ՎԱՐԳԱՆ ՓԱՇԱ. — ԵԱԻԼՐ ՓԱՇԱ. — ԱՌԱՔԵԼ ՓԱՇԱ. — Պօլսոյ բղբակիցներենս մեծ ուրախութեամբ լսեցինք որ Օսմա-

նեան պետութիւնը բարենաճելու է Փաշայութեան փառաւոր պատուանունը ընծայել վեմափայլ Յովսէփ Վարդանեան ու Թեկրեան Անտոն Եաւեր Պէլերուն, որ արդ Վարդան Փաշա եւ Եաւեր Փաշա իշխանական անուններուն արժանացան :

Արդէն ուրիշ անգամ Յրագրիս մէջ աւետեցինք ուրախութեամբ՝ ազգայնոց մէջէն անդրանիկ Փաշա Նուպարեան Առաքել Պէլին փառաւորութիւնը ոչ միայն փաշայութեամբ, հապա նաեւ Սուտան աշխարհին կուսակալութիւնն ալ մեծապանծ փառօք եւ իմաստութեամբ ընդունին ու ցարդ կառավարելը :

ԿԵՆՅԱՂՕԳՈՒՏ ԲԱՆՔ

ՊԱՐՏԲ ԱՌ ՀԱՅՐԵՆԻՍ.

Ա.

Մնողքնիս, զաւակնիս, ազգականնիս ու բարեկամնիս կսիրեմք. բոլոր մեր այս սիրելիքը հայրենիք տուել է մեզ, եւ իւր ծոցը կրակեցընէ զանոնք. ուրեմն ճիշտօք պէտք է սիրեմք այս Հայրենիք ըստած օրհնեալ երկիրն ու իրեն համար ամեն զոն աչքերնուս բերել ու փոքր երեւայ :

...

Ո՞րպէս կարող եմք չնուիրել հայրենեաց բոլոր մեր ստացուածքը, երբ մտածեմք որ ամեն ունեցածնիս իրմէ առած եմք :

ԿԻԿԵՐՈՆ.

Միտքդ բեր միշտ որ հայրենիք անտնօրինելի եւ սրբազան իրաւունք ունի հանճարոյդ, առաքինութեանդ, զգացմանցդ եւ բոլոր գործոցդ. ինչ վիճակի մէջ ալ որ զանուիս, պահապան գիտութեամբ մի եւ հայրենեաց, եւ պարտքդ է միշտ անոր վրայ հսկել. եւ որ եւ իցէ վտանգի ժամանակ անոր օգնութեան վազել :

ՊԱՐԹԵԼԼՐՄԻ.

Հայրենեաց համար մեռնիլք քաղցր ու փառաւոր բախտ է :

ԲԸՍՏԻՈՍ.

Որ տարակուսի մեռանել վասն հայրենեաց՝ այդ վատամտն է միշտ :

ՍԱՐԳԻՍ Վ. ԹԵՂՈԳՈՐԵԱՆ.

Հայրենեաց ծառայելու ժամանակ պէտք է որ բոլոր մեր անձնական ըշխմութիւններն՝ կրքերն ու վրեժխնդրութիւնները դադրին, առանձնական սերն ու գորովը լուեն. մարդս պիտի ոչնչանայ, եւ քաղաքացին միայն պիտի մնայ բոլորանուէր հայրենեաց :

...

Քաղաքական կիրք յայնժամ եւեթ օրինաւորք են, յորժամ

հայրենասիրութիւնն վառարան է նոցին. բայց բազում անգամ ի վեճս կուսակցութեան դուռն ուրեք զօգուտ աշխարհին խորհին մարդիկ :

Ս. Վ. ԹԵՂՈԳՈՐԵԱՆ.

Հայրենեաց դեմ բարկանալը մեծ յանցանք է :

ԿԻԿԵՐՈՆ.

Ամեն անգամ որ մեկը հայրենեացը դեմ կպատերազմի՝ բնութեան դեմ կգործէ :

ՖԵՆԵԼՈՆ.

Հայրենեաց օգտին համար չկայ անձնական շահ մը որ առաքինի քաղաքացին չկարենայ զոնել :

...

Որպէս զի հայրենիք երջանիկ ըլլայ, պէտք է որ իշխանք եւ զատաւորք օրինաց հնազանդին, քաղաքացիք եւ իշխանաց եւ զատաւորաց :

ՍՈՂՈՆ.

Պատմեցէք մանկանցդ զերբեմն փառսն եւ զամենան հանգամանս հայրենեաց ձերոց, զի մատաղ սիրտ նոցա զուարճացեալ եւ զգածեալ միանգամայն զեղեցիկ եւ տխուր յիշատակօք գիտացեն քեզինչ ունին առնել նմա ի պարտուց իւրեանց եւ իրաւանց ժառանգութեան :

Ս. Վ. ԹԵՂՈԳՈՐԵԱՆ.

Մի հարցընէր քեզինչ է քու պարտքդ առ Հայրենիս : Սիրէ ու կառվիրս :

...

Իշխան եւ հայրենեացը իշխել գիտցիր. զինուոր, հայրենեացը համար մեռնիլ աչքդ առ. քաղաքացի, հայրենեացը ծառայել մտած. արուեստաւոր, հայրենեացը ճարտարութիւնդ քա-

ենցուր. զիտման, հայրենեացող օգուտը մտածե ու սովորեցուր. տղետ, գէր հայրենիքը սովորե ու պահե :

...

Պատերազմը չկրնար փառք բերել զօրավարին՝ երբ յաղթութիւնը՝ հայրենեացող օգուտն համար չէ : Միայն հայրենեաց պարտքն է որ կրնայ արդարացունել արեանց հոսմունքը :

...

Փառք մը՝ զոր հայրենեացող վնասովը կփնտռես՝ ոչ միայն անցաւոր է եւ կորստական, հապա նաեւ անոր հետ կկորսուիս դու ալ. եւ ուրիշ բանի համար չես յիշուիր, բայց զի հայրենեացող վնասել աշխատեցար : Օրինակ քեզ ըլլան եւ խրատ զգուշութեան բոլոր հայրենատեաց եւ ազգատեաց մարդոց զարշնի ու նգովելի յիշատակը :

...

Առ հայրենիս պարտքը ոսկի շորայ մի է, զոր անձնուրաց եւ վտեմախոն քաղաքացիք միայն կփափաքին իրենց վիզը անցած տեսնել, եւ իրենք միայն արժանի են. վասն զի այն զերապանծ շորային ամեն մեկ օղակը օր մը անբառամ փառաց մէյմեկ պսակներ պիտի ըլլան :

...

Օրինակ ճշմարիտ քաղաքացւոյ

ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆ.

Այլ եւ այլ հին եւ նոր մեծանուն մատենագրաց մարդուս առ իւր հայրենիս ունեցած սրբազան պարտուցը վրայ տուած գեղեցիկ պատուերներ մեր ազգասեր ընթերցողաց յիշեցնելէն յետոյ, այլ եւ այլ պարզ օրինակներով ու պատմութիւններով ցուցնեմք նաեւ քեռաքինի մարդիկ ինչպէս հասկըցեր են այն պարտքն ու ինչ կերպերով ի գործ դրեր են :

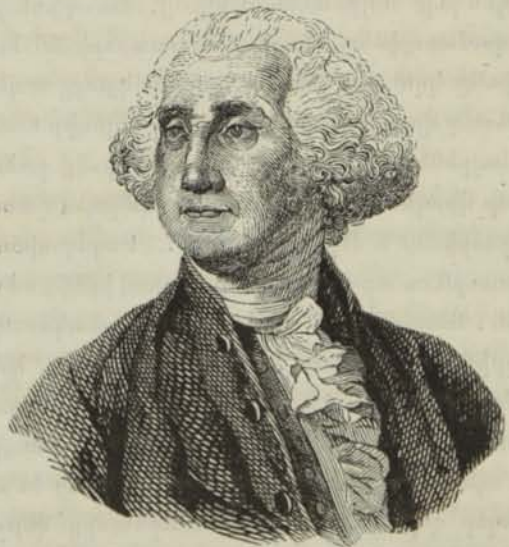
Քաղաքական պարտուց անբերի կատարմանը համար Փեռզ Ռոնշինկըրենն առելի գեղեցիկ օրինակ չեմք կրնար բերել, որ Ամերիկացւոց ազատութեանը հիմնադիրն եղաւ, եւ իբրեւ այլ սոսկական, պատերազմող եւ պաշտօնեայ պետութեան՝ միշտ անբերի կերպով քաղաքացւոյ ամեն առաքինութիւնները իւր վրայ փայլեցուց :

Ռոնշինկըրենին ծնած ժամանակը (1852) Միացեալ-Նահանգաց հասարակապետութիւնը չկար, եւ երկրին մեջ տասուերեք գաղթականներ կային՝ Անգղիոյ հպատակ : Աստուր Անգղիոյութեան բռնութեանցը դեմ ջլարեցաւով համբերել՝ 1774ին ապստամբութեան դրօշակը կանգնեցին, եւ մտքերնին դրին որ անկախութիւննին ձեռք բերեն : Իրենց գլուխ մը պետք էր. Ռոնշինկըրենը ընտրեցին եւ իրեն սպարապետութեան պատիւն ու իշխանութիւնը տուին :

Այն ժամանակ քառասունութերկու տարեկան էր Ռոնշինկըրեն : Երիտասարդութեանը ստեն իւր գաւառին զինուորացը գլուխ կեցած՝ վայրենեաց դեմ ըրած պատերազմին մեջ բաշացեր էր. բայց յետոյ ինքզինքը բոլորովին իւր արտերը մշակելու էր տուեր : Սրտին մեջ ամենեւին փառասիրութիւն չունենալով՝ իրեն

տրուած պատուոյն բնաւ չէր սպասեր. մանաւանդ ալ որ նրբափ արիասիրտ ու մեծասիրտ էր, այնչափ ալ խաղաղասեր եւ համեստ : Բայց երբոր առիթն եկաւ, երբոր հայրենիք իւր հանձարոյն ու ծառայութեանը կարօտ եղաւ, իմաստուն երկրագործը ինքզինքը մեծանուն պաշտօնեայ պետութեան եւ քաջամարտիկ պատերազմող ցուցուց :

Անգղիացւոց դեմ եղած կռիւը ինը տարի տեւեց, եւ հարկ եղաւ որ Ռոնշինկըրեն անլուր դժուարութեանց յաղթէ : Խոչընդոտք, ճախորդութիւնք, բշտամութիւնք, մատնութիւնք եւ անիրաւութիւնք չորս կողմը կը վիստային. արիւթեամբ ու վշտակիր համբերութեամբ

Ռոնշինկըրեն. — Washington.

ամենուն ալ յաղթանակեց : Իւր զօրքը որ միշտ Անգղիացւոցմէ սակաւարիւ էր, անդադար ալ դասալիքներու պատճառաւ առելի կտկարանար, ոչ հագուստ ուներ, ոչ կերակուր, ոչ զինուորական կրթութիւն եւ ոչ իսկ քաջութիւն : Բայց Ռոնշինկըրենի հնարագետ հանձարը շուտով անոնց ամեն բան ձարեց, կրթեց, կարգաւորեց զիրենք, իւր քաջութիւնը անոնց սրտին մեջ վառեց բորբոքեց, եւ անոնց սերն ու մեծարանքը իւր վրայ դարձուց :

Ռոնշինկըրենին զինուորական հանձարէն առելի զարմանալի էր անյադրելի հաստատութիւնը, եւ շատ հռչակաւոր է 1777 եւ 1778ին ձմեռը այս հաստատութեան տուած օրինակը : Անապատի մը մեջ Փիլադելֆիոյ մօտ Ռոյլի-Ֆորձ ըստած տեղը բանակեր էր, եւ չորս դին ձիւն եւ սառնամանիք պատած էին : Այն սոսկալի տեղը նորածին հասարակապետութեան պաշտպաններուն բաշածն անկարելի է նկարագրել. առանց հագուստի, առանց ոտքի ամանի, առանց գնդի, առանց հացի, շատերն անօրութենէ,